

รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน
โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สุภาภรณ์ กิตติรัชชานนท์

THE MODEL OF LEARNING MANAGEMENT PROMOTION TO ENHANCED
STUDENTS' OPPORTUNITIES AND QUALITIES BY DISTANCE LEARNING
INFORMATION TECHNOLOGY IN SUKSASONGKROSCHOOL UNDER OFFICE OF
THE BASIC EDUCATION COMMISSION
SUPAPORN KITTIRATCHADANON

บทคัดย่อ

รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีวิธีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบฯ โดยการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดสนทนากลุ่ม จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามกลุ่มและแบบสัมภาษณ์ 2) การออกแบบและพัฒนาแบบฯ โดยการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการศึกษานำร่อง (pilot study) จากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 6 โรงเรียนผู้ให้ข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนในโรงเรียนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสนทนากลุ่มฯ และแบบประเมินความสอดคล้องของแบบฯ การใช้ และหาประสิทธิภาพรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 44 โรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมแบบประเมินผลการเรียนแบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนแบบประเมิน

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ความสามารถของครู และแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน 3) การรับรองรูปแบบฯเป็นการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยจัดประชุมเสวนาผู้ทรงคุณวุฒิเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกรับฟังความคิดเห็นฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ พบว่า พฤติกรรมการเรียนโดยใช้ DLIT ของผู้เรียนที่อยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับดีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 เปรียบเทียบปีการศึกษา 2558 เพิ่มขึ้นคุณภาพของผลการประเมินสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยมและผลการสะท้อนความรู้สึกรู้สึกของผู้เรียนต่อการเรียนโดยใช้ DLIT พบว่า ผู้เรียนมีความรู้สึกละเอียดโดยส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางที่ดีต่อการเรียน มีความพึงพอใจ และมีความสุขต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูจัดให้ผ่านสื่อ DLIT ด้านความสามารถของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากด้านผลการรับฟังความคิดเห็นโดยผู้ใช้และผู้ทรงคุณวุฒิ หลังการใช้รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ พบว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในการนำไปขยายผล ส่วนข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาได้ใช้ ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เห็นความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ จากการนำกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้

คำสำคัญ: รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน, การจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ

Abstract

The Model of Learning Management Promotion to Enhanced Students' Opportunities and Qualities by Distance Learning Information Technology in SuksaSongkro (Special need education) school under the Office of the Basic Education Commission. The objective is to develop and study the efficiency of the model and the effectiveness of using the model with the policy advocacy to promote learning management to create opportunities and qualities of learners through the use of distance learning information technology (DLIT) of the SuksaSongkro (Special need education) School under the Office of the Basic Education Commission. The information is collected from 44 SuksaSongkro (Special need education) School included 44 school administrators, 440 teachers and 2,865 students

of the third and the sixth grade of the academic year 2556 by using the random sampling method. The data were collected through 5 forms of the questionnaires, assessment forms and interview forms. The mean, standard deviation and content analysis were employed to analyze the collected data.

The results of the research reveal that the model of learning management promotion to enhanced students' opportunities and qualities by DLIT in SuksaSongkro (Special need education) school has five components; 1) principles 2) objectives 3) the promotion of learning management 4) measurement and evaluation and 5) success factors.

The results showed that the overall of the model was very appropriate. The results of model feasibility and utility assessment were found that was at the highest level. The effectiveness of using the learning management promotion model showed that the learning behaviors of the learners using the DLIT were at a good level. Academic achievement based on school curriculum of the third and the sixth grade of the academic year 2559 was increased when compared to the academic year 2558. The quality of the competency and performance assessment of students in the core curriculum of basic education was at an excellent level. The learner's reflection on learning experiences using the DLIT found that the learners have a variety of impression but most of which are in a good direction for learning, satisfied and happy with the learning activities that teachers provided through DLIT. The teachers' ability in learning management was at a high level. The teachers' opinions toward the learning management promotion model were at a high level. After using the model, the experts' and users' feedback was suitable, feasible and useful to dissemination.

The policy recommendations for Office of the Basic Education Commission were creating a policy for the school to use the learning channel to increase the opportunities and qualities of learners by using distance learning information technology (www.dlit.ac.th) at the school level. It was necessary to raise awareness for all stakeholders involved in educational management to see the importance, value and utility of implementing learning processes to increase the opportunities and qualities of learners by using distance learning information technology

Keywords: The Model of Learning Management Promotion to Enhanced Students' Opportunities and Qualities by Distance Learning Information Technology

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระปณิธานอันแน่วแน่ ในการที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของประชาชน ทรงเจริญรอยตามเบื้อง พระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้ทรงใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหลายรูปแบบในโครงการพัฒนาเพื่อ นำความร่มเย็นเป็นสุขให้เกิดแก่ประชาชนชาวไทย ดังพระราชดำริในบทความของวารสารของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ความว่า “ในชนบทและชุมชนที่อยู่ห่างไกลต้องเริ่มการพัฒนาตั้งแต่ต้น เราต้องสร้างโรงเรียนหรือศูนย์ การเรียนในชุมชนหมู่บ้าน ศูนย์เหล่านี้ต้องสร้างให้สะอาด ถูกอนามัย มีแสงสว่างเพียงพอ ประหยัดพลังงาน ต้องสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด การคมนาคมขนส่ง อาหารที่ถูกหลักโภชนาการ ยาสามัญประจำบ้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ช่วยให้มีโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ถึงจะมีโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร โรงเรียนก็มักจะขาดทรัพยากรที่จำเป็นต่อการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งครู วิทยาศาสตร์และครูวิชาอื่น ๆ ถ้าไม่มีครูจริง ๆ ปัญหาอาจจะแก้ได้ส่วนหนึ่งด้วยการสร้างห้องสมุด ใช้ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ e-learning หรือการศึกษาทางไกล ทั้งครู นักเรียนและชาวบ้านจะได้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้” (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2550: 7)

โดยรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มาตรา 49 กำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการไว้ใน มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 22 ไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และในมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จึงได้บัญญัติไว้ในหมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยเฉพาะในมาตรา 65 และมาตรา 67 ที่รัฐต้องพัฒนาบุคลากร หรือผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เหมาะสมในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตลอดจนต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

อย่างไรก็ตามจากการจัดการศึกษาของเด็กด้อยโอกาสของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2558 มีจำนวน 50 แห่ง ใน 42 จังหวัด ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โดยการได้รับเงินอุดหนุน งบดำเนินงาน งบลงทุนและงบบุคลากร ซึ่งงบประมาณต่าง ๆ เหล่านี้ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ได้นำมาบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาแต่จากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ปีการศึกษา 2556-2558 พบว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละปีการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 37.01, 38.10 และ 35.80 ตามลำดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละปีการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 37.15, 36.97 และ 33.06 ตามลำดับ จากผลการประเมินคุณภาพในภาพรวมตลอดระยะเวลา 3 ปีการศึกษา ทุกชั้นมีผลการประเมินไม่ถึงร้อยละ 50 มีทั้งเพิ่มขึ้น และลดลง ส่วนด้านผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 37 โรงเรียน ได้รับการรับรอง จำนวน 21 โรงเรียน นอกจากนั้นแล้วจากผลการศึกษาของณรี สุสุทธิ (2557: 3) พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่ผ่านมา ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการลงทุนต่อรายหัวของนักเรียน คือ ค่ารายหัวยังไม่เพียงพอ บางโรงเรียนยังขาดแคลนบุคลากร ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ขาดแคลนแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่ตั้งไว้

ดังนั้นการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นวิธีการหนึ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการกำหนดมาตรการระยะยาว โดยการส่งเสริมการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนทั้งในด้านกระบวนการและรูปแบบ อย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Learning: e-Learning) บทเรียนสำเร็จรูป (Computer Assisted Instruction: CAI) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Book: e-Book) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ที่มีความหลากหลายและสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ง่ายและกว้างขวาง รวมทั้งได้มีการพัฒนาระบบการจัดการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์โดยใช้ระบบการจัดการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) หรือระบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์อันส่งผลให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาอย่างแพร่หลายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยี ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดได้อย่างเป็นรูปธรรมนอกเหนือจากการศึกษาด้วยเทคโนโลยีทางไกลผ่านสถานีโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television: DLTV) แล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังจัดให้มีการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance Learning Information Technology : DLIT) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาทางไกลอีกรูปแบบหนึ่งที อันจะเป็นการสร้างโอกาสในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ที่จะนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารมาเสริมสร้างความเข้มแข็ง และปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในการจัดการศึกษา โดยการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) เป็นการดำเนินงานเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา โดยมีการจัดสภาพการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ของครูอย่างครบถ้วน ทั้งกระบวนการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการสร้างความรู้ จากการลงมือปฏิบัติ เนื้อหา ตลอดจนสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดเรียนการสอน อันจะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ลดช่องว่างและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับ ประชาชน

ไทยทุกคน อันเป็นการดำเนินการตาม รอยเบื้องพระยุคลบาท สอนองพระราชดำริในการที่จะพัฒนาการศึกษาไทยให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาค้นคว้าผลการวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่พบว่ามี การวิจัยและพัฒนาการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้ การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งหากมีการวิจัยและพัฒนาแบบดังกล่าวขึ้นได้ ก็จะทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ความรู้ในการบริหารการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้ การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้ การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้ การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้ การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้ การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน (Research: R1) เป็นการศึกษาแบบ และความต้องการในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้ การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดสนทนากลุ่ม (focus group discussion) และการสัมภาษณ์ เพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์รูปแบบและศึกษาความต้องการในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 5 คน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 5 คน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามกลุ่มและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน (Development: D1) เป็นการพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบฯ ประกอบด้วย การยกร่างรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) จากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ดำเนินการศึกษานำร่อง (pilot study) จากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 6 โรงเรียนผู้ให้ข้อมูล ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนในโรงเรียนเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนและการใช้รูปแบบฯ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการใช้รูปแบบฯ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสนทนากลุ่มฯ และแบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การใช้ และหาประสิทธิผลรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน (Research: R2) เป็นศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบฯ ประกอบด้วย 1) การนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ และ 2) การหาประสิทธิผลของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 44 โรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกห้องเรียนที่ 1 ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าถึง DLIT Model ของผู้เรียน 2) แบบประเมินผลการเรียนของผู้เรียน 3) แบบบันทึกการสะท้อนผลการเรียนของผู้เรียน 4) แบบประเมินความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ฯ และ 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

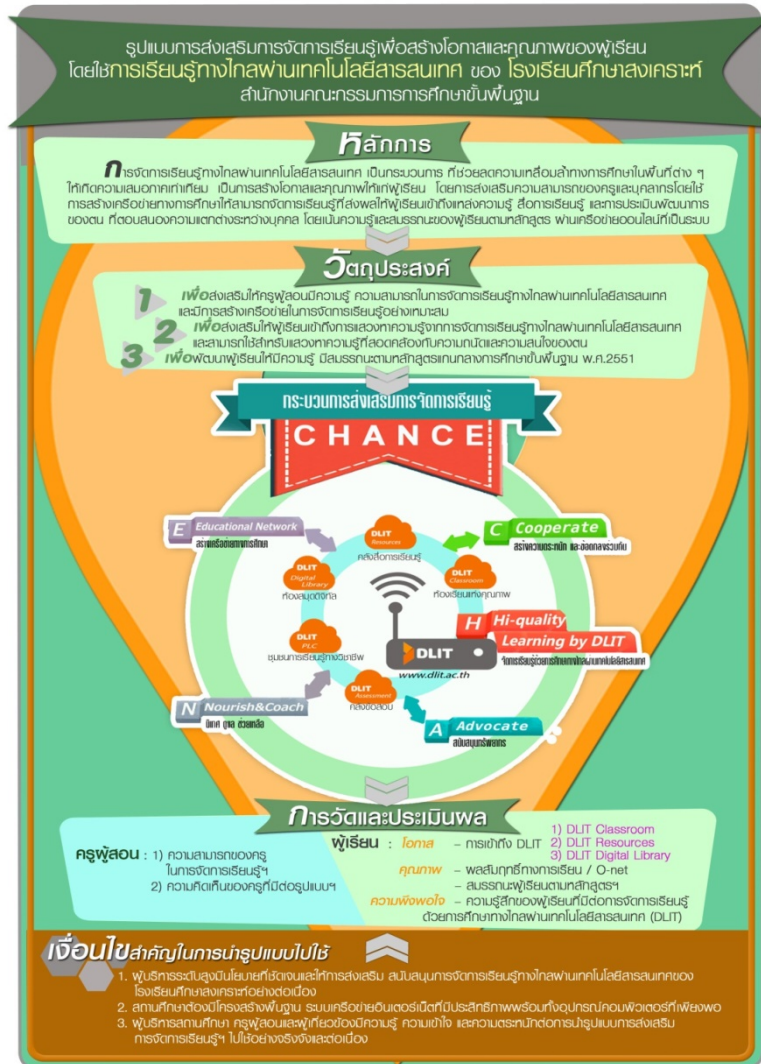
ขั้นตอนที่ 4 การรับรองรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน ขยายผลและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Development : D2) เป็นการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย การรับรองรูปแบบฯ การนำเสนอแนวทางการเผยแพร่รูปแบบฯ สูโรงเรียนอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การขยายผลรูปแบบฯ และการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโดยจัดประชุมเสวนาผู้ทรงคุณวุฒิที่ จำนวน 30 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 8 คน ศึกษาในเทศก์ จำนวน 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรับรองรูปแบบฯ ได้แก่ แบบบันทึกรับฟังความคิดเห็นฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ พบว่า ขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบประกอบด้วย การศึกษา สํารวจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างรูปแบบการตรวจสอบรูปแบบและการประเมินรูปแบบ ที่จะทำให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และน่าเชื่อถือสำหรับองค์ประกอบของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ โดยในส่วนของกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) การสร้างความตระหนักและข้อตกลงร่วมกัน 2) การจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 Module 3) การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 4) การนิเทศ ติดตาม และ 5) การสร้างเครือข่ายนอกจากนี้คู่มือสำหรับการนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ ประกอบด้วย 1) ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ 2) แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ 3) องค์ประกอบของรูปแบบ 4) แนวทางการรูปแบบไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 5) ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล 6) ปัจจัยสนับสนุนและ 7) ด้านเงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้

2. การออกแบบและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ ผลการ ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ จากการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) พบว่า รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ สามารถ นำไปใช้กับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนได้ ผลการวิเคราะห์ความ เหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้าง โอกาสและคุณภาพของผู้เรียนฯ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้และ มี ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดผลจากการนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปศึกษานำร่อง (pilot study)

เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน พบว่า การนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

3. การใช้และหาประสิทธิภาพรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน พบว่า พฤติกรรมการเรียนโดยใช้ของผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพฤติกรรมการเข้าถึงห้องเรียนคุณภาพ: DLIT Classroom ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเข้าถึงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมการเข้าถึงห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้: DLIT Digital Library และ พฤติกรรมการเข้าถึงคลังสื่อการเรียนรู้: DLIT Resources ตามลำดับผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 มีผลต่างของคะแนนเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2558 โดยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.44 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.53 ด้านสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตรพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีสมรรถนะทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตความสามารถในการสื่อสารความสามารถในการใช้เทคโนโลยีความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการคิด ตามลำดับด้านความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของครูผู้สอนมีต่อรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นสูงสุดได้แก่ รูปแบบสามารถส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียน ด้านสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ รูปแบบสามารถส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียน ด้านความรู้ ความสามารถตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และ รูปแบบสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ รูปแบบสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

4. การรับรองรูปแบบฯ ขยายผล และจัดทำข้อเสนอแนะมีดังนี้

การรับรองรูปแบบ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่นำไปทดลองใช้มาแล้วมีความเหมาะสม ชัดเจน ความครอบคลุม ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ และในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย คือการสร้างความตระหนักและข้อตกลงร่วมกัน การจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ได้แก่ DLIT Classroom, DLIT Resources, DLIT Digital Library, DLIT Professional Learning Community และ DLIT Assessment การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม และการสร้างเครือข่ายมีความเป็นไปได้สูงมากที่จะมีการนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ หรือขยายผลในวงกว้าง รูปแบบนี้มีประโยชน์อย่างมากต่อโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาได้ใช้ ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศควรประสานความร่วมมือไปยังเขตพื้นที่การศึกษา ในการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนในการให้ความรู้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับการใช้ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและควรจัดทำหลักสูตรการอบรมการพัฒนาครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่ห้องเรียนผ่านระบบออนไลน์

ระดับสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ เห็นความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ จากการนำกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ควรมีการบูรณาการในการสนับสนุนงบประมาณการนำการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายใต้ประเด็นกลยุทธ์ที่มีความเชื่อมโยงกัน และควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่ครู และบุคลากรในสังกัดในการนำการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ให้ชัดเจน และเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ พบว่า ขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบประกอบด้วย การศึกษา สํารวจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างรูปแบบ การตรวจสอบรูปแบบและการประเมินรูปแบบ ที่จะทำให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และน่าเชื่อถือ สำหรับองค์ประกอบของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ โดยในส่วนของกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การสร้างความตระหนักและข้อตกลงร่วมกัน 2) การจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 Module 3) การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 4) การนิเทศ ติดตาม และ 5) การสร้างเครือข่าย ทั้งนี้เนื่องจาก การศึกษาเอกสารและผลงานวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอนจากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ซึ่งเป็นผู้ใช้และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ว่า องค์ประกอบใดสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้จริง องค์ประกอบใดสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ทำให้ที่มีขององค์ประกอบทั้งในภาพรวมและองค์ประกอบย่อยเกิดความชัดเจนและมีขั้นตอนตั้งแต่การศึกษา สํารวจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ซึ่งจะทำให้เกิดความถูกต้อง สมบูรณ์ และความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับแนวคิดของ คีฟส์ (Keeves, 1988: 560) กล่าวว่า รูปแบบที่ดีสามารถใช้ประโยชน์ได้มีข้อกำหนด 4 ประการ ได้แก่ 1) รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) 2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น 3) รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผล

ของเรื่องที่ศึกษา 4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

2. การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนฯ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เป็นการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน เก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีที่มาของข้อมูลชัดเจนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่แท้จริงซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและเกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาทำให้องค์ประกอบของรูปแบบมีเนื้อหาที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้ใช้และมีกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ชัดเจนเมื่อนำไปสู่การปฏิบัติน่าจะก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดต่อการสร้างโอกาสและคุณภาพของพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2546: 5) ได้กล่าวถึงการพัฒนาารูปแบบว่ามีขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพ ระบบ และสภาพแวดล้อมของระบบปัจจุบัน 2) การระบุปัญหาและความต้องการจำเป็น 3) การยกร่างรูปแบบ 4) การทดสอบความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและการยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และ 5) ปรับปรุงรูปแบบ การศึกษาของสมเชาว์ กาญจนจรัส (2557: ง-จ) ได้นำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถของผู้เรียน ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นที่ศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติม รวมถึงการวัดผลและประเมินผลผู้เรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลายสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ นำผลการประเมินไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน พร้อมทั้งมีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ติดตามเพื่อนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Smith, Robert Timothy (1991 : 78) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพของรูปแบบไว้ว่า ควรมีการวัดและประเมินผลรูปแบบเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงให้รูปแบบเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

3. การใช้ และหาประสิทธิภาพรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน พบว่า พฤติกรรมการเรียนโดยใช้ของผู้เรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพฤติกรรมการเข้าถึงห้องเรียนคุณภาพ: DLIT Classroom ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเข้าถึงมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ พฤติกรรมการเข้าถึงห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้: DLIT Digital Library และ พฤติกรรมการเข้าถึงคลังสื่อการเรียนรู้: DLIT Resources ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตร พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีสมรรถนะทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตความสามารถในการสื่อสารความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการคิด ตามลำดับ ด้านความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ทั้งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 มีผลต่างของคะแนนเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2558 โดยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.44 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.53 ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน มีองค์ประกอบที่ง่ายต่อการนำมาประยุกต์ใช้ สะดวกและสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่ยาก ๆ กับครูที่มีความสามารถเฉพาะด้านและสามารถทบทวนได้บ่อยครั้งตามความต้องการและการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยียังเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนเข้าถึงสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยและได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกับผู้เรียนที่อยู่ในตัวเมืองการได้รับเทคนิค วิธีการเรียนรู้จากครูที่มีประสบการณ์ผ่านการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ เทคโนโลยีที่สามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วสะดวกเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา จะเป็นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วชิร เลียนบรรจง (2558, ออนไลน์) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ จะประกอบด้วย 1) สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ 2) นิเทศการจัดการเรียนการสอน 3) กำกับ ติดตาม ประเมินผล

ความคิดเห็นของครูผู้สอนมีต่อรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่าด้านที่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นสูงสุดได้แก่ รูปแบบสามารถส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียน ด้านสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาได้แก่รูปแบบสามารถส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียน ด้านความรู้ ความสามารถตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และ รูปแบบสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ โดยเฉพาะกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฯ มีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ การจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ มี 5 รูปแบบที่สำคัญ คือ DLIT Classroom (ห้องเรียนแห่งคุณภาพ) DLIT Resources (คลังสื่อประกอบการเรียนการสอน) DLIT Library (ห้องสมุดออนไลน์) DLIT Professional Learning Community: DLIT PLC (ชุมชนแห่งการพัฒนาวิชาชีพ) และ DLIT Assessment (คลังข้อสอบ) เป็นนวัตกรรมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ที่ครูต้นทางได้นำเทคนิควิธีการสอนที่ตนเองถนัดถ่ายทอดทำเป็นคลิปการสอนในเนื้อหาที่ผู้เรียนเข้าใจยาก เก็บไว้เครือข่ายออนไลน์นอกจากนี้ครูต้นทางยังมีการจัดสภาพการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน ทั้งกระบวนการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการสร้างความรู้ จากการลงมือปฏิบัติเนื้อหา ตลอดจนสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดเรียนการสอน ทำให้ครูผู้สอนของโรงเรียนปลายทางได้รับความรู้ เทคนิคใหม่ พร้อมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ครูและผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ จะช่วยลดช่องว่างทางการศึกษาและขยายฐานความรู้ตามความต้องการของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการไว้ในมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน

สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

4. การรับรองรูปแบบฯ ขยายผล และจัดทำข้อเสนอแนะ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่นำไปทดลองใช้มาแล้วมีความเหมาะสม ชัดเจน ครอบคลุม ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ และในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย คือ การสร้างความตระหนักและข้อตกลงร่วมกัน การจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ได้แก่ DLIT Classroom, DLIT Resources, DLIT Digital Library, DLIT Professional Learning Community และ DLIT Assessment, การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้, การนิเทศ ติดตาม และการสร้างเครือข่ายมีความเป็นไปได้สูงมากที่จะมีการนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ หรือขยายผลในวงกว้าง รูปแบบนี้มีประโยชน์อย่างมากต่อโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาได้ใช้ ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศควรประสานความร่วมมือไปยังเขตพื้นที่การศึกษา ในการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนในการให้ความรู้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับการใช้ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและควรจัดทำหลักสูตรการอบรมการพัฒนาครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้ช่องทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่ห้องเรียนผ่านระบบออนไลน์

ระดับสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เห็นความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ จากการนำกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ ควรมีการบูรณาการในการสนับสนุนงบประมาณการนำการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายใต้ประเด็นกลยุทธ์ที่มีความเชื่อมโยงกัน และควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่ครู และบุคลากรในสังกัดในการนำการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้ให้ชัดเจน และเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการการวิจัย

1. ผู้บริหารในระดับนโยบายควรกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน และให้การส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ของโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักต่อการนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ของครูผู้สอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
3. ครูผู้สอนควรมีการเผยแพร่ผลงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและ คุณภาพของผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) เพื่อการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และพัฒนาารูปแบบการประยุกต์ใช้ที่หลากหลายต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของ ผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ซึ่งเป็นการถอดบทเรียนและ ประสพการณ์ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ที่เป็นแบบอย่างการปฏิบัติที่ดีมาพัฒนาเป็นรูปแบบการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ในพื้นที่ต่าง ๆ และ ขยายผลให้โรงเรียนที่มีสภาพปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ นำไปปรับประยุกต์ใช้
2. ควรศึกษาเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของ ผู้เรียน โดยใช้การเรียนรู้ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ในกลุ่มสาระอื่น ๆ หรือสายอาชีพ เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพของผู้เรียนได้เรียนรู้จากครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

เอกสารอ้างอิง

- ณรี สุสุทธิ. (2557). การศึกษาประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ศึกษาสงเคราะห์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- สมเชาว์กาญจนาจรส์. (2557). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนคน.ใน สถาบันศึกษาปอเนาะจังหวัดปัตตานี. รายงานการศึกษาส่วนบุคคลหลักสูตรพัฒนานัก บริหารระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 4 สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และ บุคลากรทางการศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2550). วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับการ พัฒนา. ปทุมธานี : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- วัชรลี เลียนบรรจง. (2560). บทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. (Online). <https://www.gotoknow.org/posts/359043>. 15 กรกฎาคม 2560.
- อุทัย บุญประเสริฐ.(2546). การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Keeves P.J. (1988). **Educational research, methodology and measurement :Aninternational handbook**.Oxford :Pergamon Press
- Smith, Robert Timothy. (1991). **Characteristics of Effectiv School System in Georgia**.Dissertion Abstracts International. (1991, January 7)

